

ชีวประวัติและการประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมเรื่องสำคัญ ๆ ของ "ยาขอบ"

(โชติ แพร่พันธุ์)

นางดวงพรรณ (สิมกิริ) ลวนานนท์

001773

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

I 16575149

LIFE AND EVALUATION OF MAJOR LITERARY WORKS OF "JACOB"

(CHOTE PRAEPAN)

Mrs. Phongpharn (Simsiri) Lawananont

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ชีวประวัติและการประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมเรื่องสำคัญ ๆ
ของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์)

ชื่อ นางดวงพรรณ (สิมกิริ) ลวนานนท์

ปีการศึกษา 2519

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) เพื่อให้เข้าใจถึงชีวิตและผลงานวรรณกรรมของเขาในด้านต่าง ๆ และเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะและประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น เพื่อจัดระดับคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้ (1) ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) (2) สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) (3) สร้างเครื่องมือวิเคราะห์คุณลักษณะวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น (4) วิเคราะห์คุณลักษณะวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) 4 ด้าน คือ 4.1 ด้านลักษณะการประพันธ์ 4.2 ด้านทัศนคติและมโนธรรม 4.3 ด้านประเพณีปัญญา 4.4 ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ (5) ประเมินคุณค่าวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ตามนัยทางสถิติ 4 ด้าน คือ 5.1 ด้านลักษณะการประพันธ์ 5.2 ด้านทัศนคติและมโนธรรม 5.3 ด้านประเพณีปัญญา 5.4 ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่าในชีวิตของเขา "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ประสบความสำเร็จรุ่งโรจน์ในด้านการประพันธ์มากที่สุด ในด้านการประพันธ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานทั้งหมดของเขา แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามแบบทศนิยมของดิวอี้ ได้ 2 หมวดวิชา คือ วรรณคดี และประวัติศาสตร์ และเขียนบรรณนิทัศน์ผลงานวรรณกรรมทุกเรื่อง

ผลการประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ปรากฏว่าผลงานของ
 เขา คำนึงถึงลักษณะการประพันธ์ ปรากฏว่าการใช้ถ้อยคำและสำนวนมีเอกลักษณ์เป็นของตน
 เอง และจัดอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม คำนึงถึงศนคติและมโนธรรม และคำนึงประเทืองปัญญา ส่วน
 ใหญ่จัดอยู่ในเกณฑ์ดีและค่อนข้างดี คำนึงถึงลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์จัดอยู่ใน
 เกณฑ์ดี คำนึงถึงภาพประกอบยังไม่ปรากฏ

Thesis Title Life and Evaluation of Major Literary Works of
 "JACOB" (Chote Praeapan)

Name Mrs. Phongpharn (Simsiri) Lawananont
 Department of Library Science

Academic Year 1976

ABSTRACT

The objective of this thesis is to study life and literary works of "JACOB" (Chote Praeapan) for the purpose of gaining more knowledge of the author and his works.

Methods used in this research are: (1) documentary research through books, biographies, periodicals, newspapers and other documents concerning life and literary works of "JACOB" (Chote Praeapan); (2) interviews with people having close contact with "JACOB" (Chote Praeapan) (3) scales for analysing short stories (4) analysis of his short stories on four aspects: namely, the literary component, the attitude and value component, the intellectual component and the quality of typographical design; (5) evaluating his short stories based on statistical methods of four aspects: namely, the literary component, the attitude and value component, the intellectual component and the quality of typographical design.

After this task, the researcher has concluded that the life of "JACOB" (Chote Praeapan) was a successful and prosperous

one in his writing career. As for his literary works, the researcher collected all of his works and classified them into 2 subjects according to Dewey Decimal Classification, they are literature and history.

The evaluation of his short stories has shown that the literary component is excellent and he also has his own style of wording; the attitude and value component as well as the intellectual component of most of his short stories are both good and rather good; the format and quality of typographical design are good. There is no outstanding for illustration.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์ดุษฎี อมรวิวัฒน์ หัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้แนะนำหัวข้อ เรื่องที่ผู้วิจัยสนใจเรียบเรียง และได้กรุณารับเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อ่ำพันธุ์ หัวหน้าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาให้คำปรึกษาในการค้นคว้าเอกสารการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์กล่อมจิตต์ พลายเวช กรุณาเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อาจารย์พวงแก้ว ปุณยกันนิก แผนก วิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดระเบียบข้อมูลทางสถิติ และกรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทาง สถิติตั้งแต่ต้นจนจบ อาจารย์เฉลิมศรี จันทร์อ่อน แผนกวิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ตารางวิเคราะห์ถ้อยคำลักษณะคำ การประพันธ์ นายชอบ มณีน้อย เพื่อนสนิทที่ "ยาชอบ" รักและไว้วางใจมากที่สุดในชีวิต ได้กรุณามอบหนังสือ ยาชอบอนุสรณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยนี้มาก นายสด กูรมะโรหิต นักเขียนร่วมสมัยและเพื่อนร่วมโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ ได้กรุณาให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชีวิตของ "ยาชอบ" และให้ยืมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ตลอดจนได้ กรุณาแนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับ นางชลอ รังควร คนปักษ์นี้ อดีตเจ้าของโรงพิมพ์อักษรนิติ ผู้ซึ่งอุปการะ "ยาชอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) เสมอด้วยบุตรของตนเอง และได้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับประวัติชีวิตตอนที่เขาได้ประจำทำงานอยู่ที่โรงพิมพ์อักษรนิติ นายมานะ แพร่พันธุ์ ทายาทคนเคี้ยวของ "ยาชอบ" ได้กรุณาแนะนำให้ไปพบคู่ชีวิตของ "ยาชอบ" คือ นาง ชลุด แพร่พันธุ์ เพื่อขอสัมภาษณ์รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตรักและครอบครัว และผู้วิจัยก็ได้ รับความกรุณาจาก นางชลุด แพร่พันธุ์ เป็นอย่างดี นายเอก วิสกุล ได้กรุณาให้ผู้วิจัยได้ เข้าค้นคว้าเอกสารและหนังสือที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ณ ห้องสมุดส่วนตัวที่บ้าน ของท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้รับประโยชน์มาก เพราะสามารถได้รายละเอียดเพิ่มเติมซึ่งไม่อาจหา จากที่อื่นได้ นายชลอ เกษะนันท์ ได้กรุณาให้รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตในวัยเด็กที่ได้รับความทุกข์

ร่วมสุขกับ "ยาขอบ" ศาสตราจารย์หม่อมหลวงฑูย์ ชุมสาย ไค้กรุณาให้รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตในวัยเรียน และการที่ "ยาขอบ" ได้ยู่ร่วมกับท่านในช่วงระยะหนึ่ง "อรุณ" (เลี้ยว ศรีเสวก) ไค้กรุณาให้รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตเจ้าสำราญของ "ยาขอบ" ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่ไค้กล่าวนามมาเด้านี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่มีส่วนช่วยเป็นกำลังงานและกำลังใจให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จควยดี

นางพรรณ (สิบกิริ) ลวนานนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
ฉีกิกรรมประกาศ	๙
รายการตารางประกอบ	๑๑
รายการภาพประกอบ	๗

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	6
2. ชีวิตประวัติ "ยาชอบ" (โชติ แพร่พันธุ์)	10
กำเนิด	10
ชีวิตวัยเด็ก และการศึกษา	12
ความมั่นคงจิตใจที่ทำให้เป็นนักเขียน	38
กำเนิดนามปากกา "ยาชอบ"	41
สมัยรุ่งเรืองที่สุดในชีวิตการเป็นนักเขียน	43
การทำงานในคานอื่น ๆ	53
ชีวิตนักการเมือง	54
ผลงานประพันธ์และนามปากกา	56

ผลงานประพันธ์	57
- ประเภทนวนิยาย	57
- ประเภทเรื่องสั้น	57
- ประเภทบทความ	57
- ประเภทบทละคร	58
- ประเภทจดหมาย	58
- ประเภทร้อยกรอง	59
- ประเภทแปล	59
- ประเภทข่าว	60
- ประเภทโฆษณาสินค้า	60
นามปากกา	61
ลักษณะการเขียนหนังสือ	61
เวลาในการเขียนหนังสือ	75
ชีวิตส่วนตัว	78
บุคลิกลักษณะและอุปนิสัย	79
อุดมคติ	85
ชีวิตรัก ครอบครัว	87
ลักษณะพิเศษเกี่ยวกับอาหาร	90
งานอดิเรก	91
อุปสมบท	93
ชีวิตเจ้าสำราญและการดื่มสุรา	94
อวสานของชีวิต	97
3. ผลงานวรรณกรรมของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์)	99
หมวด 800	100
หมวด 900	105

บรรณนิทัศน์บทประพันธ์ของ "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) ...	106
- หมวด 800	106
- หมวด 900	137
เบื้องหลังการเขียน ผู้ชนะสิบทิศ	138
4. วิเคราะห์คุณลักษณะและประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรม	
เรื่องสั้นของ "ยาขอบ"	150
การวิเคราะห์ข้อมูล	150
การอภิปรายผล	194
5. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	196
ข้อเสนอแนะ	198
บรรณานุกรม	199
ภาคผนวก	208
ประวัติการศึกษา	224

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. การวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้น	
คุณลักษณะการประพันธ์	154
- การเปิดเรื่อง	154
- แนวคิดของเรื่อง	156
- โครงเรื่อง	158
- ตัวละคร	160
- การเสนอเรื่อง	162
- การดำเนินเรื่อง	164
- ฉาก หรือภูมิประเทศ	166
- ถ้อยคำ และสำนวน	168
- สัญลักษณ์	170
- การเปรียบเทียบ	172
- การผกผัน	174
- ภาวะขัดแย้ง	176
- จุดสำคัญของเรื่อง	178
- ตอนจบ	180
- ความประทับใจของผู้อ่าน	182
2. การวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้น	
คานท์ศนคติและมโนธรรม	184
3. การวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้น	
คานประเทืองปัญญา	186

4. การวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้น	
คุณลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์	188
5. ผลการประเมินคุณค่าเพื่อจัดระดับคุณภาพผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้น	
คุณลักษณะการประพันธ์ กานท์สันคติ และมโนธรรม.. ..	191
กานประเทืองปัญญา คุณลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์	193

รายการภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

1. ภาพถ่ายคณะสุภาพบุรุษ 217
2. ภาพถ่าย "ยาขอบ" (โชติ แพร่พันธุ์) กับคุณชีวิต นางชุลลิต แพร่พันธุ์ 218
3. ภาพถ่ายชีวิตในครอบครัว 219
4. ภาพถ่ายคอนอุปสมบท 220
5. ลายมือของ "ยาขอบ" เขียนถึง สันต์ เทวรักษ์ 221
6. ลายมือทร้อยกรองของ "ยาขอบ" 222
7. ภาพถ่ายคอนอวสานของชีวิต 223